

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Nóvami ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létező új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEN FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Anarchisták.

A magyarországi szociáldemokrata vezérek között van egy *méltóságos elvtárs*, aki szocialista létére még ma sem mondott le a grófi címről. Büszkesége a Jakaboknak, fájdalma annak a dicső multu főúri családnak, amelyiknek a nevét viseli. Battyányi Ervin gróf ép olyan apostola volt éveken át a hazafiataln és vallásüldözött szociáldemokráciának, mint Izrael vagy Weltner Jakab. Legujabban azonban elhagyva szociáldemokrata elvbarátait, átcsapott a forradalmi anarchia világába. „Társadalmi Forradalom” címen új lapot indított és kibontotta a magyarországi anarchisták zászlaját.

Mondják, hogy a fiatal gróf nagyon hiu ember s így nagyon valószínű, hogy feltűnési viszketeg hajtotta erre a zászlóbontásra, de mivel világos példáját adja annak, miként neveli a nemzetközi szociáldemokrácia az anarchistákat, mégis érdemes programjával röviden foglalkozni.

Battyányi nincs megelégedve a szocialisták mai viselkedésével, akárminő rombolást visznek is azok véghez a társadalmi és a gazdasági életben. Nincs pedig megelégedve azért, mert a szocialisták, midőn az általános választói jogot követelik, el-

fogadják a mai államot s annak közegeivé, fentartóivá akarják szegődtetni a munkásságot is. A megvetett haza kormányától és parlamentjétől kérik jogot arra, hogy a jövőben az ő képviselőik is hozzászólhassanak az ország törvénycinek a megalkotásához. Szerinte ez ellenkezik a szociáldemokrácia elveivel, melyek nem tűrnek állami hatalmat s így nem tűrhetik azt sem, hogy annak életét — akár az általános választói joggal — a munkásság meghosszabbítsa.

A szociáldemokrácia uralmát egy csapásra akarja megteremteni, nem akar várni, mert fél, hogy azalatt a proletár munkásság a mai társadalmi rendnek mind több és több intézményével fog megbarátkozni. A munkás rabszolga ugyan, de ha akarná, elvehetné az urak földjét. Először azonban arra hívja fel elvbarátait — a szocialista munkásokat, hogy döntsék meg az államot. De ezt nem általános választói joggal érhetik el, hanem azzal, hogy *nem engedelmeskednek törvényeink* s — mint rendőrök és katonák — nem hajtják azokat végre. Nemcsak az ellentállásra szólítja fel tehát őket, hanem a nyílt forradalom, a szuronyok sztrájkjára.

Erre a harcra akarja lapja révén előkészíteni a munkásságot. Első sorban ki-

akarja tépni a népből a *haza, a vallás, a törvény és az alkotmány* tiszteletét. Ha ez megtörtént, csak akkor kell hozzáfogni a munkásság legégetőbb kívánságainak a megvalósításához, de nem törvény, hanem *általános sztrájk*kal. Tegye le minden ember a pörölyét, kaszáját, furóját, kapóját, míg a valóságban — s nem a törvényben, hiszen erre ő nem ad semmit — meglesz a nyolc órai munkanap, a munkadíj legkisebb összegének a meghatározása, a korlátlan egyesülési, sajtó- és szólásszabadság. Nem törvényekkel kell kormányozni, hanem sztrájkokkal.

Battyányi meg van győződve, hogy ilyen eszközökkel a proletárok tömege kerekedik felül s tönkre teszi az államot. Akkor aztán jöhet a többi szocialista kívánság. „A munkások tencdője — ugymond — nagyon egyszerű: Ha szabad emberek akarnak lenni, *meg kell dönteniök a tulajdon*, vagyis el kell venniök a termelő eszközöket a kapitalistáktól, hogy mindenki, akinek szüksége van arra, használhassa.” Gyűrje le az erősebb a gyöngébbet s ne legyen, aki parancsol, vagy kormányoz.

A szeszélyes gróf itt végére jut programja fejtegetésének: ez már az, amit el akar érni, — a *teljes fejellenség és*

Dalok.

Az Izr. Betegségélyező-Egyesület szombati estélyén énekelte:
FRÁTER LÓRÁND.

Valamikor.

Egy kézsorítás, te bucsuzol,
Oh látlak-e újra valamikor...
Egy édes szó lebegjen ajkaimon,
Vajh' ki szabad-e mondanom,
Valamikor... valamikor...

Nem érzed-e úgy, ahogy magam,
Nem jól van ez így, ahogy ma van.
En erre, te arra, Isten veled!
Lesz-e perc, mely minket összevezet
Valamikor... valamikor...

Szentmiklósi posta.

Szentmiklósról nap nap mellett
Vigan jön a pósta,
Kürtszó mellett kis angyalom
Tüzes csókját hozta;
Áldja az ég minden sorát,
Azt írja, hogy „Isten hozzád,
Mikor látlak újra?”

Szentmiklósról nap nap mellett
Búsan jön a pósta,
Ezt a kurta levelet is
Kürtszó nélkül hozza.
Édes anyám lássa-lássa,
Nem is az ő kézírása,
Ő csak tollba mondta...

Szentmiklóson hófuván van,
Nem jöhet a pósta,
Utóljára kis angyalom
Hideg csókját hozta.
Egy kis levél gyászszegéllyel —
A szívemet tépte széljel,
Ő már nem is tudta...

Beteg vagyok édes anyám.

Beteg vagyok édes anyám,
Gyógyítsd meg a kékemet,
Írd meg: az a szöke kis lány,
Szeret-e, vagy nem szeret?

Hogyha szeret, galamb-tollal
Liliomra ír nekem...
Ha nem szeret, ne is írj,
Csak sird tele a levelem...

Csavargok az utcáton.

Csavargok az utcáton.
Szemem ott jár házatokon.
Házatok egy ablakába
Virág fonyad egymagába.

Bokréta az ablakodban!
Nem én adtam, mégis ott van;
Viszem én még az enyémet,
Nem halhatok addig én meg.

Vagy én jutok utcátkba,
Bokrétával házatokba,
Vagy te jössz az én sorsomra, —
Bokrétával sirhalomra.

Bucsu.

Mikor elváltam tőled, alkonyult már.
Átreszketett a völgyön a tavasz.
Szemedbe néztem, vállamra borultál.
Nem az volt a mi végbucsunk, nem az.

Most ősz van, a mezőkön ősi sejtés,
Csillog a dér a hulló leveleken:
Ez a mi bucsunk, ez a búsfelajtés,
Ez a hervadó, muló szerelem.

Bejárhat sz bár ezer világot.

Bejárhat sz bár ezer világot,
Letéphatsz bár ezer virágot,
Kergethatsz bár ezernyi álmot,
Szülőfölded el nem felejtheted.

Száll, mint száll a kis madárka,
De hogyha jö az alkony árnya,
Hűs, puha fészke pihenőre várja,
Pihenni néki ott — csak ott lehet.

Azt kérdeztem egy virágotól.

Azt kérdeztem egy virágotól,
Mely egy siron nőtt magától:
Mond meg, mond meg te kis virág,
Szébb-e, jobb-e a más világ?

Azt felelte a kis virág,
Nem gyógyít meg a más világ.
Mert akinek bánata van,
Itt is — ott is boldogtalan.

Mai lapunk 4 oldal.

anarchia. Neki a rombolás kevés, a gyönyörűbbek pusztulásában akar gyönyörködni.

Hogy pedig milyen komolyan fogta kezébe a szocialista forradalmi zászlaját, azt misem mutatja inkább, mint az, hogy szakít vezértársaival s elpártolásra akarja bírni a szocialdemokrata munkásságot. Ezek a vezérek félrevezetik a munkásságot a parlamentarizmus jelszavaival, midőn a választói jogért harcba viszik, nem érdemlik hát meg, hogy továbbra is vezérek maradjanak. Azt tanácsolta, hogy a szocialista csoportok hagyják el a pártvezéreiket, de ne válasszanak újakat — ebben is az anarchia híve — hanem vezérek nélkül a csoportok küldöttéi állapítsák meg időközönként az anarchiához vezető harc módjait.

A szocialista sajtó Batthyány zászlóbontása fölött egyszerűen napirendre tér azzal a megokolással, hogy egy szeszélyes mágnás különködéseivel nem érdemes vesződni. Mi is elismerjük, hogy a bögötei gróf hiúságból és szereplési viselkedéséből állt ki a porondra, de a szocialista urak iránt lennének elnézők, ha a szocialdemokráciának ezt a virágát futni engednék. Batthyány föllépését egyenesen a szocialdemokrácia rovására írjuk, mert ha ő nem bontja ki ma az anarchia zászlaját, kibontja holnap más, akit a magyarországi szocialdemokrata párt az erőszak elvével átítatott.

Batthyány csak eszköze egy szükségképségnak, levezetője egy természetes következménynek, amit a szocialistáknak uton-utfélen tapasztalható hallatlan erőszakoskodása von maga után. Az anarchista gróf csupán elméletben foglalta azt, amit a magyarországi szocialdemokrata párt már átvitt az életbe, ezer és ezer ember gondolatvilágába. Azok a szüntelen sztrájkok, amelyek már több iparágat juttattak a tönk szélére s évente katasztrófával fenyegetik

a mezőgazdaságot, talán nem annak az anarchianak az előkészítői, amelyet Batthyány hirdet? A sztrájkokkal járó ember-telenségek, fenyegetések, gyilkosságok különben annál a rombolásnál, amit Batthyány irt zászlajára?

Ervin gróf csak abban különbözik Bokányiétól, hogy valamivel következetesebb. Látja, hogy a munkahagyásokkal, sztrájkokkal és rémuralommal sokat ki tud vinni a szocialista tömeg: fölöslegesnek tart tehát általános választói jogot, törvényt, parlamentet. Bokányiéknál azonban minden erőmegfeszítésüket az általános választói jog kivására szentelik, mert ettől egyéni emelkedést várnak. Szövetkezéseket szerveznek, holott ezzel is a meglévő társadalmi rend egyik intézményét fogadják el.

Az anarchista gróf, aki a szocialista rémuralomtól és erőszakoskodástól nevelt tömegben bizonyára akad követőkre, képviselője egy áramlatnak amely a szocialdemokrácia kifolyásaként már a külföld több országában is megjelent. Marxot már elhagyták a szocialisták s kétféle szakadtak: egyik tullicitálják, türelmetlenségében rövidesen véget akart vetni a mai rendnek általános sztrájkjal, antinilitarizmussal, rémuralommal és bombával — s ezek az anarchista szocialdemokraták, míg a másik visszavonulóban van, a mai rend mind több és több intézményével barátkozik meg, mert megunta várni a szocialista államot — s ezek a reformszocialisták. A két irány mindjobban távolodik egymástól, az egyik a szövetkezetek, gazdasági összeköttetések és a parlamentarizmus révén beolvad lassankint a polgári társadalomba, a másik pedig a legszélsőbb anarchizmusba csap át s alkotja a társadalomnak folyton féktelenkedő elemét, mely minden pillanatban kész a rombolásra, pusztításra, gyilkolásra, hogy végső célját — az anarchiát elérje.

Várlak, Várlak.

Várlak, várlak karom reszket, meghalok én térted istenem, ha nem úgy lenne, ahogy azt megígérted. Éj horvát a lelkemre, megtanulniok mindörökké szenvedni, Nem tudnátok én fégedet, akkor sum elfeledni, De csak mindig jobban jobban szeretni szeretni.

Ugy-e, most már másnak mondod, hogy igazán szeretod, Ugy-e, most már másra veted ragyogó két szemedet? Csókjaid is másnak adod, Mást ölel két fehér karod, nem engem, Azt az időt, boldog időt, el kell ugy-e felednem, Emlékét is el kell ugy-e temetnem?

Az a más is csak egy ölel, csak egy csókol, ugy imád, Lábaihoz rakná ő is, akár az ég csillagát, Hanem azért ugy titokban, tudom, a mult fel-feladobban szived-Nem tud ő ugy csókolgatni, veled sírni helyettem, (ben, Ahogy sírtunk, sírdogáltunk mi ketten.

Szeretöt keresek.

Szeretöt keresek, szeretöt keresek, Vigan élek én is, Mit bánom a világ, mit bánom a falum Akármit beszél is . . . Tiz szeretöm legyen, Egy nem elég nekem, Minden ujamra jusson . . . Huszár-gyerekek vagytok, Szeretöt tarthatok, Van is hozzá jusson.

Sírnát az a huszár, sírhat az a huszár, Kinek nincsen párja. Aki minden este, aki minden este A kapuba várja, Lám én nevetétek, tized hitegetek, De csak egyet szeretek, De gyönyörű kis lány, de szép-barna kis lány Szeretője leszek . . .

Tele van a város akácvirággal.

Tele van a város akácfa virággal, Akácfa virágnak édes illatával. Bojyongok alattuk ébren álmadozva, Mintha minden egy akácfa nekem virágozna.

Mintha a nagy utcák lármája elülne S körültem a város faluvá szépülne, Mintha csak ott járnék a mi kis falunkba, Ráösmerek illatától minden akácunkra.

Oh, hol van az álom, mit alatta szöttem; Az a világ, a mi akkor állt előttem? Hová lettél, hová ábrándok világa? Te maradtál csak belőle: akácfa virága.

Ott a hol a Maros vize . . .

Ott a hol a Maros vize messze földön kanyarog, Ott ragyognak a legszebben a tündöklő csillagok. Szüntelen csak oda vágyom — oda vágyom, Ott lakik a menyországom, boldogságom, Ott a hol a Maros vize messze földön kanyarog.

A kanyargó marosmenti bogárhátú kis házban, Barna fűrtű szép kis lányban, szeretőre találtam, Ha megölel, ha megcsókol pici szája, Reám ragyog a menyország boldogsága; A kanyargó marosmenti bogárhátú kis házban.

Kimegyek a temetőbe.

Kimegyek a temetőbe ma este Ráborulok a legelső keresztre.

Elhítem magammal, hogy te vagy ott, Hogy nem éltél, de halottat síratok.

Bebel is tiltakozik már a német birodalmi gyűlésen az ellen, hogy a szocialdemokrata-párt **romboló-párt: ujjalkoló** partot lát benne. Azt azonban nem tudja letagadni, hogy Marx **forradalmi**, tehát romboló pártra gondolt, midőn tanait hirdette.

Ilyen fejlemények révén aligha oda nem jutunk, hogy Marxot az anarchisták fogják magukénak vallani, az anarchisták lesznek az igazi forradalmi szocialdemokraták, ami éppen nem válik nagy dicsőségére a nagy garral hirdetett új világéretnek. A szocialdemokrácia álma szétfoszlik s ami marad, belefut az anarchia posványába. Megérdemeltebb bűnhődést, végzetet nem is lehet elképzelni egy világéretnek, mely az emberiség legszentebb eszményeit akarja sárba tiporni.

Jurátus.

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, márc. 5.

— (A Katholikus Kör estélye.) Hirt adtnak már róla, hogy a Katholikus Kör legközelebb felolvasó-estélyt rendez. A felolvasás tárgyát a francia katolikusoknak napjainkban szemünk előtt folyó üldözése képezi. A felolvasás keretét képező művészi rész egyik érdekessége Kovács Stefike k. a zongorajátéka lesz. Gyönyörködni fog a közönség a férfi vonós hetesben. De legáltalánosabb érdeklődést mégis ifj. Szében Antal orvostanhallgató **lárogatója** fogja kelteni. Szében, aki eddig, mint kiváló koresolyázó tűnt fel városunkban — a minapi síkverseny második díját ő vitte el — mint tárogatós a legkiválóbbak közé tartozik az országban. Budapestben rajonganak érte, alig van hét, amikor két-három ilyen estélyen nem szerepelne. Hallgatóit elragadja játékaival, akik nem győznek betelni a kiváló művész édesbűs, szívet lelkét elandaltó kuruc nőtaival. Meg vagyunk győződve, hogy városunk közönsége, amelynek művészi hajlandóságát különösen az utóbbi időben oly gyakran látjuk meg nyilvánulni, Szébeni művészetével szemben sem marad hidegen.

A műsor egész terjedelmében a következő:

1. **Magyar ábránd** (VIII.) Ábrányi Kornéltól. Zongorán előadja: Kovács Stefike.
2. **A francia egyházzüldözés.** Előadás, tartja: Vass József dr., hitoktató.
3. **Septet**, Beethovenétől. Előadja: Kneifel Ferenc dr. hegedű, Lauschmann Gyula dr. (nély-hegedű), * * * (gordonka), Medgyesy József (nagy-bőgő), Schredl Ferenc (klár), * * * (klarinét), * * * (fagót).
4. **Kuruc nóták**, vonóskísérettel tárogatón előadja: ifj. Szében Antal.

— (Választás.) Kovács Elek városi árvaszéki ülnök, — a mint halljuk — ma beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét. A minap súlyos baleset érte, kezét törte s különben is előrehaladt kora miatt a pihenésre vágyik. Kérvénye, a melyben április elsejétől nyugdíjaztatását kéri, a márciusi rendes, esetleg a rendkívüli közgyűlés elé kerül.

Természetes, hogy a korteskedések rég megindultak már Kovács helyének betöltése ügyében. Mert ha valahol, hát nálunk föltétlenül érvényesül, hogy a ki bírja az marja. Nem érdekekkel, hanem a bizottsági tagok megkérleléseivel igyekezzenek a voksokat megszerezni. A jelen állásra kezdettől fogva két jelölt volt: az egyik Návessy János t. főjegyző, a városi tisztikar egyik legszorgalmasabb és legtehetségesebb tagja, a másik pedig Lópcsey Lajos, szintén t. főjegyző,

